

Náhrada škody

Počátek běhu subjektivní promlčecí doby se váže na vědomost poškozeného o vzniklé škodě a škůdci, tj. o tom, že mu vznikla škoda, a o osobě, která za vzniklou škodu nese odpovědnost. Obě podmínky, tj. vědomost o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, musí být splněny kumulativně. O osobě, která odpovídá za vzniklou škodu, se poškozený dozví, jakmile obdrží informaci, na jejímž základě si může učinit úsudek o osobě konkrétního škůdce, tedy jakmile získá vědomost o skutkových okolnostech, které jsou způsobilé takový závěr o možné odpovědnosti určitého subjektu učinit. Nemusí jít přímo o zjištění, postačuje, aby skutkové okolnosti, kterými poškozený disponuje, mohly vést k závěru o vymezení odpovědného subjektu (nejde tedy o nezpochybnitelnou jistotu v určení odpovědné osoby). Vědomost poškozeného o tom, kdo za škodu odpovídá, není naplněna již na základě pouhého podezření či předpokladu, avšak na druhé straně není rozhodující, kdy na základě určitých skutkových okolností, o nichž prokazatelně věděl, si utvořil právní závěr o odpovědnosti určité osoby či o důvodnosti a výši svého nároku. Rovněž nelze automaticky za počátek běhu subjektivní promlčecí doby považovat v trestním řízení vydaný rozsudek o vině obviněného a bez zkoumání dalších okolností vycházet pro počátek běhu této promlčecí doby z toho, kdy takový rozsudek o vině obviněného nabyl právní moci. Datum právní moci rozhodnutí je závislé na procesních okolnostech, které nastaly v průběhu řízení, a s vědomostmi poškozeného o škodě a škůdci přímo nesouvisí. I v takovém případě platí, že znalost poškozeného o osobě škůdce se váže k okamžiku, kdy obdržel informaci, na jejímž základě si může učinit úsudek, která konkrétní osoba za vzniklou škodu odpovídá.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 733/2015, ze dne 19.8.2015)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného L. B. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. 5 To 354/2014, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 8 T 105/2009, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného L. B. odmítá.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. 8 T 105/2009, byl obviněný L. B. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 zákona č. [140/1961](#) Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších změn (dále „tr. zák.“), kterého se podle popsanych skutkových zjištění dopustil tím, že přesně nezjištěného dne po dni 5. 6. 1997 do konce září 1997 v Č. T., okres K., jako policejní inspektor Referátu cizinecké policie na hraničním přechodu Č. T.-M., v úmyslu získat neoprávněný majetkový prospěch, spočívající v zařazení do vyššího platového stupně, předložil svému nadřízenému - vedoucímu referátu O. M., a jeho prostřednictvím svému zaměstnavateli Policii České republiky, padělané vysvědčení o maturitní zkoušce, kterou měl vykonat dne 5. 6. 1997 na Střední průmyslové škole strojnické v K., které bylo založeno do personálního spisu společně s hlášením osobních změn, na kterém stvrdil svým podpisem absolvování úplného středního odborného vzdělání s maturitou, ač věděl, že maturitní zkoušku nevykonal, a v důsledku toho v době od 6. 6. 1997 do 31. 12. 2006 v Č. T., Ch. a na jiných místech okresu K. neoprávněně pobíral vyšší mzdu, než na jakou měl nárok, a tímto svým jednáním způsobil České republice, Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Severomoravského kraje, škodu ve výši 153.272 Kč a České republice, Ministerstvu vnitra, škodu ve výši 72.568 Kč.

Za tento trestný čin byl odsouzen podle § 250 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit České republice, Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Moravskoslezského kraje, škodu v částce 133.735 Kč a České republice, Ministerstvu vnitra, ve výši 72.568 Kč.

Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací usnesením ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. 5 To 354/2014, odvolání obviněného proti rozsudku soudu prvního stupně podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu a v návaznosti na ně i proti rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. e), g), l) tr. ř.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spatřoval v nesprávné právní kvalifikaci, protože neměl být uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., ale trestným činem poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák., neboť maturitní vysvědčení předložil s cílem setrvat v zaměstnání, nikoliv se na úkor zaměstnavatele obohatit. Policii České republiky nevznikla majetková škoda, ale pouze nemajetková újma, protože právo na stanovení kvalifikačních podmínek pro příslušníky policie je právem nemajetkovým. Rovněž poukázal na to, že mu byl plat vyplácen za řádně a plnohodnotně odvedenou práci, byl opakovaně kázeňsky odměněn, a tudíž zaměstnavatel za plat, který obdržel až měsíc po odvedené práci, dostal odvedenu kvalitní službu. Obviněný nikdy nevylákal nic navíc, než co by před tím neodpracoval. Ze všech těchto důvodů nebyl naplněn zákonný znak skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák., neboť zaměstnavatel v souvislosti s předložením maturitního vysvědčení neučinil žádnou majetkovou dispozici a nedošlo ke vzniku škody, ale mohlo se jednat pouze o trestný čin poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák., který nemá majetkovou povahu.

Ve vztahu k použité právní kvalifikaci obviněný namítal i nenaplnění znaku způsobení škody, protože ani sami poškození nebyli schopni údajnou škodu řádně vyčíslit, a nakonec oba soudy odkazují na závěry znaleckého posudku z oboru ekonomiky, odvětví mezd, Ing. Luboše Skupníka, jež nelze brát za řádně vyčíslenou škodu, neboť uvedený znalec zpracoval pouze fiktivní nikoliv faktické údaje. Navíc tento znalec nebyl schopen svůj znalecký posudek v rámci výslechu před soudem obhájit a nevysvětlil ani všechny jím uváděné skutečnosti. Dovolatel poukázal i na to, že uváděná škoda je včetně odvodů daně, zdravotního pojištění a sociálního pojištění, aniž by soudy řádně zdůvodnily, proč by škoda měla být stanovena včetně těchto odvodů, kdy došlo k dvojímu plnění ze strany obviněného. Mohlo se jednat pouze o rozdíl mezi čistou mzdou mu vyplacenou a čistou mzdou v přepočtu, a tedy maximální částka mohla představovat jen 49.202 Kč. V této souvislosti obviněný odkázal na příznivější znalecký posudek znalecké organizace INFO 7, resp. posudek znalce Ing. Radomila Kochánka. V této souvislosti obviněný považoval za nesprávný i výrok, jímž byl zavázán k náhradě škody, která fakticky nevznikla, protože zaměstnavatel obviněného vždy dostal za jemu vyplacený plat adekvátní službu v podobě dobře vykonané práce.

Obviněný ve vztahu k nesprávně užití právní kvalifikaci podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. zpochybnil i závěr o úmyslném zavinění tohoto činu, protože jeho záměrem nebylo zvýšení služebního příjmu, ale pouze se zbavit obavy ze ztráty zaměstnání v případě, že si nedoplní maturitní vzdělání. Nebyl tedy veden úmyslem se jakkoli obohatit a zaměstnavateli způsobit škodu, ale pouze setrvat ve svém zaměstnání. Podle obviněného odůvodnění napadených rozhodnutí ve vztahu k otázce zavinění neobsahuje dostatečné argumenty ani podklady o potřebném dokazování, neboť nebyly provedeny důkazy ve prospěch obviněného, zejména za účelem objasnění jeho obhajoby spočívající v tvrzení, že předložil vysvědčení z důvodu obav o své zaměstnání, o jehož přesvědčivosti svědčí i to, že toto vysvědčení předložil až v únoru 1998, a že předmětnou hlášku nevyplnil ani nepodepsal. Obviněný, v kontextu s těmito argumenty, které podle něj svědčí při absenci škody o chybějícím úmyslu, poukázal též na neexistenci příčinné souvislosti mezi jeho jednáním a následkem.

K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. obviněný namítal promlčení činu. Vycházel z přesvědčení, že pokud by skutek byl posouzen jako trestný čin poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák., byl by tento čin promlčen nejpozději dnem 1. 3. 2001, a tudíž oba soudy měly postupovat podle § 188 odst. 1 písm. c) tr. ř. za použití § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. a § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. a měly jeho trestní stíhání zastavit pro nepřipustnost. O promlčení by se však jednalo i u trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., což však soudy dostatečně nevyhodnotily a s jeho již dříve vznesenými obdobnými námitkami se nevypořádaly, resp. jen velmi obecně na ně reagovaly. Obviněný se neztotožnil se závěry soudů obou stupňů, pokud tuto jeho námitku vypořádaly tím, že jde o trvající, resp. pokračující trestný čin. Soudy nevysvětlily, z jakých skutečností pro tento závěr vyšly a o jaká tvrzení jej opírají. Obviněný jej považuje, s odkazem na rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 39 T 60/2012, a Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 15. 5. 2013, sp. zn. 29 T 23/2013, za nesprávný, a má zato, že jeho jednání nelze pod pokračování v trestné činnosti podřadit, když se nejedná ani o trvající delikt, neboť neudržel protiprávní stav žádným svým dalším konáním.

Promlčení trestního stíhání obviněný odvozoval z přesvědčení, že když nelze vycházet z úvahy o pokračujícím ani trvajícím trestném činu, lze vycházet z data předložení vysvědčení, k němuž došlo v únoru 1998. To však s ohledem na zahájení trestního stíhání až dne 23. 2. 2009 znamená, že v tomto okamžiku již byl čin promlčen, a to nejpozději ke dni 1. 1. 2004 v případě tříleté promlčecí lhůty, a u promlčecí lhůty delší by k promlčení došlo k 1. 1. 2006.

Obviněný ve vztahu k promlčení shledal i ve vztahu k náhradě škody, u níž poukázal na nesprávné použití ustanovení § 106 obč. zák. účinného do 31. 12. 2013 ve vztahu k desetileté promlčecí době, neboť užití tohoto ustanovení nebylo nalézacím soudem nijak odůvodněno. Obviněný vyslovil domněnku, že uvedené ustanovení v této souvislosti ani nelze užít.

Na základě těchto výhrad obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené rozhodnutí odvolacího soudu a přikázal věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení, případně aby jej Nejvyšší soud podle § 265m odst. 1 tr. ř. sám v plném rozsahu zprostil obžaloby.

K podanému dovolání se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství. Dovolání obviněného ve vztahu k důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. považoval za nedůvodné, avšak přisvědčil obviněnému v tom, že soud prvního stupně v souvislosti s řešením otázky promlčení trestního stíhání nepřilehavě uzavřel, že jde o trvající trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák. Státní zástupce však odkázal v rámci těchto právních úvah na rozhodnutí odvolacího soudu, v němž Krajský soud v Ostravě konstatoval, že se jedná o pokračující trestný čin a že celkové jednání obviněného trvající až do 31. 12. 2006 nebylo ničím přetrženo. Státní zástupce též uvedl, že je v každém z těchto druhů trestných činů rozhodující okamžik, kdy byla trestná činnost ukončena, potažmo poslední útok či akt. Předmětná trestná činnost obviněného, aniž by v jejím průběhu nastal mezník ve smyslu § 12 odst. 11 tr. ř., byla ukončena 31. 12. 2006, a teprve poté začala běžet promlčecí doba pěti let. Škoda na cizím majetku, jakož i obohacení obviněného vznikalo postupně po dobu, kdy byly vypláceny a pobírány dávky vyšší mzdy, než na jaké měl obviněný nárok, a to na podkladě zařazení do vyššího platového stupně v důsledku předložení padělaného vysvědčení o maturitní zkoušce prokazující dosažení úplného středoškolského vzdělání. Státní zástupce též připomenul, že usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř. bylo obviněnému doručeno dne 23. 2. 2009, a proto nesouhlasil s názorem obviněného, že v posuzovaném případě nastaly podmínky promlčení trestního stíhání.

Podle státního zástupce k námitkám vztahujícím se k důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nelze podřadit ty, jimiž obviněný na základě vlastního hodnocení důkazů nabízel novou, resp. modifikovanou verzi skutkového děje a domáhal se změny skutkových zjištění, na níž rozvíjel svoji úvahu o spáchání trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák. Za výhrady rovněž

nemající právní povahu označil ty, jimiž dovolatel namítal absenci úmyslu a příčinné souvislosti, a absenci vzniku škody, neboť tak činil opět primárně prostřednictvím prosazování zásahu do skutkových zjištění. Nepovažoval je proto uplatněné v souladu s avizovaným důvodem, stejně jako námitky směřující ke zpochybnění hodnocení znaleckých posudků, neboť dovolatel tímto způsobem soudu pouze vytýkal nedodržení procesních zásad podle § 2 odst. 5, 6 tr. ř., nikoli vady při aplikaci hmotného práva. Námitky, kterými obviněný brojil proti způsobu stanovení výše škody, měly v části právní povahu, avšak v souladu se zněním dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je státní zástupce považoval za zjevně neopodstatněné.

Ve vyjádření státní zástupce poukázal i na to, že obecné soudy rozhodovaly již podruhé, když původním rozhodnutím odvolacího soudu byla věc vrácena k doplnění dokazování, právě zejména k objektivizaci výše škody. Způsobením majetkové škody z hlediska naplnění skutkové podstaty trestného činu podvodu se proto soudy zabývaly opakovaně. Snažily se výši škody objasnit co nejpřesněji a nejpřesvědčivěji, neboť je představována složkami služebního příjmu obviněného. Zdůraznil však, že příjem obviněného byl výlučně vázán na stupeň dosaženého vzdělání, včetně zohlednění tzv. povinných odvodů spjatých s navýšeným příjmem. Jestliže obviněný vytýkal nesprávné použití § 106 obč. zák. bez adresného přiřazení k výroku o náhradě škody, činil tak, aniž by v dovolání vysvětlil, v jakých skutečnostech a z jakých právních důvodů pokládá nárok na náhradu škody za promlčený. Nadto státní zástupce takto předestřenou otázku promlčení nároku na náhradu škody označil za směřující k polemikám s hodnocením skutkových závěrů soudu, které vybočují z rámce dovolacího řízení. Protože státní zástupce má za to, že nelze dovodit naplnění obviněným uplatněných dovolacích důvodů, navrhl podané dovolání jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) po zjištění, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), posuzoval, zda obviněným uplatněné dovolací důvody jsou podloženy relevantními výhradami, neboť jen na jejich základě lze napadená rozhodnutí a řízení jim předcházející podrobit věcnému přezkoumání v dovolacím řízení.

Dovolání obviněného opřené o důvody podle § 265b odst. 1 písm. e), g), l) tr. ř. v zásadě spočívá na dvou výhradách. Jednak že soudy se řádně nevypořádaly s právní povahou činu, jenž mu je kladen za vinu, tzn., že se nemůže jednat o trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zákoníku, protože nezpůsobil žádnou škodu, a jednak že bylo trestní stíhání promlčeno. U první z těchto námitek se obviněný domáhal posouzení činu jako trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák. Vytýkal též nedostatek subjektivní stránky pro absenci úmyslu neoprávněně se obohatit, příčinnou souvislost mezi jeho jednáním a škodlivým následkem a dovolával se promlčení trestního stíhání, stejně jako vytýkal-li aplikaci ustanovení § 106 obč. zák. Nesprávný postup shledal i v tom, že soudy nesprávně určily škodu, neboť řádně nevyhodnotily důkazy, o něž svá zjištění opřely. Rovněž i ve výroku o povinnosti škodu uhradit užily nesprávné ustanovení § 106 obč. zák. Tyto výhrady obviněný opřel o důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., podle něhož je možné dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení, plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní.

Druhá výhrada týkající se promlčení trestního stíhání vycházela z názoru obviněného, že nejde o pokračující delikt, ale že jeho jednání bylo ukončeno uplatněním maturitního vysvědčení, což považoval za okamžik, od něhož se měla počítat promlčecí doba, která uplynula ještě dříve, než bylo trestní stíhání zahájeno. Tuto výhradu obviněný podřadil pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., podle něhož lze dovolání podat, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv bylo podle zákona nepřipustné, což je tehdy, jestliže ve věci existoval některý z obligatorních

důvodů uvedených v § 11 odst. 1, 4 nebo v § 11a tr. ř., pro který nelze trestní stíhání zahájit, a bylo-li již zahájeno, musí být zastaveno.

Obviněný měl rovněž za to, že odvolací soud dostatečně neposoudil jím v odvolání uplatněné námitky, a proto uvedl i důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., podle něhož se dovolání podává, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení, aniž by byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Protože odvolací soud napadené rozhodnutí soudu prvního stupně podle § 254 odst. 1 tr. ř. věcně přezkoumal a dovolání je opřené i o důvody podle § 265b odst. 1 písm. e), g) tr. ř., je zřejmé, že obviněný použil důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho druhé alternativě.

Vzhledem k tomu, že obviněný vytykal promlčení trestního stíhání, které vázal na jiný trestný čin, než který je v činu, jenž mu je kladen za vinu, spatřován, je vhodné nejprve reagovat na námitky obviněného směřující proti správnosti použité právní kvalifikace podřazené pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedení dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci ustanovení procesních, nikoliv hmotně právních. Nelze za naplnění uvedeného důvodu považovat ani takové výhrady obviněného, v nichž jsou tvrzeny pochybnosti o správnosti skutkových zjištění a s ohledem na obhajobu obviněného jinak hodnoceny důkazy již provedené, když na základě těchto skutkových vad je dovozováno, že obviněný se činu, jímž byl uznán vinným, nedopustil, protože uvedený dovolací důvod neumožňuje takové vady zaměřené proti nesprávnosti posuzovaného skutkovým zjištěním namítat (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2002, sp. zn. 5 Tdo 482/2002). Hmotněprávní posouzení skutku či jiné skutkové okolnosti se může týkat zejména problematiky trestního práva hmotného, ale i jiných hmotně právních otázek z oblasti dalších právních odvětví (srov. rozhodnutí č. 36/2004, s. 299 Sb. rozh. tr.). Nesprávnost takového posouzení spočívá v tom, že soud mylně aplikoval určitou normu hmotného práva např. v tom, že ji nesprávně vyložil, apod. Za otázky jiného právního posouzení v tomto smyslu lze považovat i výhrady proti výroku o náhradě škody, jestliže mají povahu námitek hmotněprávních, což je tehdy, mají-li základ v nesprávné aplikaci hmotněprávních předpisů občanského či obchodního práva (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. 6 Tdo 142/2002, uveřejněný v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2002, sv. 17 pod č. T 413).

Nejvyšší soud při posuzování správnosti právního posouzení vychází ze skutkového zjištění soudu prvního stupně, event. druhého stupně, které nemůže změnit, a to jak na základě případného doplňování dokazování, tak ani v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. IV. ÚS 564/2002, ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 282/03, aj.).

Obviněný těmito zásadám pro řádné uplatnění předmětného dovolacího důvodu nedostal výhradami, jimiž brojil proti nesprávnému stanovení výše škody, protože jeho výhrady nevycházejí z právních vad, jimiž byla výše určena (např. § 137 nebo 138 tr. zákoníku), ale domáhal se jejího stanovení podle jiného výpočtu a pro naplnění své představy vytykal nedostatky v hodnocení důkazů, o něž soudy své závěry o výši škody opřely. Obviněný zpochybnil správnost výpočtu obsaženého ve znaleckém posudku zpracovaném znalcem Ing. Lubošem Skupníkem, s nímž se nespokojil a považoval jej za nesprávný. Naopak preferoval výpočty, jež užil obhajobou pověřený znalec – znalecká organizace INFO 7 reprezentovaná znalcem Ing. Radomilem Kochánkem. Takto formulované výhrady nedopadají na zvolený dovolací důvod, neboť se jedná o polemiku se skutkovými zjištěními a způsobem hodnocení důkazů soudy ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. (srov. např. rozhodnutí č. 40/1972 Sb. rozh. tr., Vážný č. 3163/1928, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. 3 Tdo

892/2014, aj.). Touto výhradou obviněný nejen citovaný, ale ani jiný dovolací důvod podle § 265b tr. ř. nenaplnil a Nejvyšší soud z jejího podnětu napadená rozhodnutí nebyl povinen přezkoumávat.

Nad rámec tohoto závěru lze jen pro úplnost zmínit, že soudy otázce výše způsobené škody věnovaly potřebnou pozornost. Právě snaha zejména odvolacího soudu vyhovět výhradám obviněného v tomto ohledu rozváděným v odvolacím řízení byla důvodem pro zrušení prvního odsuzujícího rozsudku odvolacím soudem a vrácení věci soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí (viz č. l. 268 až 270, 293 až 296 spisu). Bylo provedeno potřebné dokazování, v rámci něhož byly odstraňovány pochybnosti, které vznikaly zejména pro dlouhou dobu trvající neoprávněné zařazení obviněného do vyšší funkce, než která by mu podle skutečně dosaženého stupně vzdělání náležela. Je potřeba zmínit, že objektivním podkladem pro závěr soudů o stanovené výši škody, která vznikla, je znalecký posudek zpracovaný znalcem Ing. Lubošem Skupníkem (založený na č. l. 302 až 390), neboť v něm vzal jmenovaný znalec do úvahy všechny potřebné právní předpisy včetně jejich změn, k nimž v průběhu celé doby docházelo, jakož i další rozhodné okolnosti, které se na výši škody mohly podílet. Závěr soudů, které neopomenuly ani druhý zpracovaný znalecký posudek a jeho závěry, a dostatečně se s nimi vypořádaly, nesvědčí o žádných procesních nedostatcích v tomto postupu soudů (srov. strany 14 a 15 rozsudku soudu prvního stupně).

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. však obviněný naplnil v té části dovolání, v níž brojil proti použité právní kvalifikaci dalšími shora uvedenými argumenty, z jejichž podnětu Nejvyšší soud posuzoval, zda je dovolání důvodné.

Trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. spáchá ten, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli malou. Podle § 89 odst. 11 tr. zák. se škodou nikoli malou rozumí škoda dosahující částky nejméně 25.000 Kč.

Omyl je rozpor mezi představou a skutečností. Uvedením v omyl je jednání, kterým pachatel předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci. Mezi omylem u podváděné osoby, majetkovou dispozicí, kterou provede oklamáný (může ji provést kdokoli, např. dítě), a na základě ní vzniklou škodou u poškozeného a obohacením pachatele, popř. jiné osoby, musí být příčinná souvislost. Přitom postačí, že omyl byl jen jedním z důvodů takové majetkové dispozice, nemusí být tedy důvodem jen jediným. Jde vlastně o kauzální nexus (příčinný vztah), který spojuje omyl či neznalost podstatných skutečností na straně podvedené osoby a způsobení škody poškozenému na jedné straně a obohacení pachatele či jiné osoby na druhé straně (srov. rozhodnutí č. 5/2002-I. Sb. rozh. tr.).

Pachatel uvede zaměstnavatele v omyl, pokud mu předložil padělané potvrzení o zahájení studia a o řádném pokračování v něm, aby tak dosáhl zařazení do vyšší platové třídy, ač pro to nesplňoval požadavek potřebného vzdělání. Bylo-li pachateli na základě takového potvrzení a podle příslušného předpisu upravujícího jeho platové poměry přiznáno vyšší platové zařazení, než jaké by mu správně náleželo, je zřejmé, že pobíral neoprávněně vyšší plat, než který mu skutečně náležel, a tím se ke škodě svého zaměstnavatele obohatil. Za splnění dalších předpokladů lze v takovém jednání spatřovat zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. Okolnost, zda a jakým způsobem pachatel vykonával práci ve funkci, do níž byl za těchto okolností neprávem zařazen, je z hlediska naplnění formálních znaků tohoto trestného činu irelevantní (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 5. 2003, sp. zn. 7 Tdo 417/2003, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2004, svazek 25, č. T 604).

V posuzované věci jednání obviněného spočívalo v zásadě v tom, že v úmyslu zajistit si lepší služební zařazení, s nímž byl spojen i vyšší platový stupeň (namísto 4. platové třídy byl přeřazen do 6. platové třídy), předložil svému nadřízenému a jeho prostřednictvím svému zaměstnavateli padělané

maturitní vysvědčení, ačkoli věděl, že maturitní zkoušku nevykonal, v důsledku čehož v období od 6. 6. 1997 do 31. 12. 2006 neoprávněně pobíral vyšší mzdu, čímž způsobil svým zaměstnavatelům celkovou škodu ve výši 225.840 Kč.

Z uvedeného je zřejmé, že obviněný maturitní vysvědčení, které nebylo pravé, protože nikdy maturitní zkoušku nesložil, svému zaměstnavateli předložil ve snaze si zajistit výhodnější platové podmínky, na které by bez potřebného vzdělání nedosáhl a nemohl by být zařazen do 6., 7., 8. platové třídy. Mohl by vykonávat jen nižší funkce např. strážného, referenta, řidiče-mechanika. Došlo by rovněž ke snížení náhrady za ztrátu na služebním příjmu. Právě na základě obviněným předloženého maturitního vysvědčení byl zaměstnavatel přesvědčen o jeho vyšším vzdělání, jež obviněný tímto maturitním vysvědčením předstíral, v důsledku čehož bylo rozhodnuto služebním funkcionářem dne 5. 2. 1998 o povýšení obviněného se zpětnou platností, jakož i o zvýšení hodnostního příplatku a zařazení do vyššího platového stupně, v souvislosti s čímž u něj byl zastaven také odpočet let započitatelné praxe. Pokud by obviněný maturitní vysvědčení nepředložil, nesplnil by kvalifikační předpoklady pro vyšší funkci, do níž byl původně výjimečně na stanovenou dobu zařazen, vyšší platová třída by mu nepříslušela a obviněný by dočasně přidělenou funkci policejního inspektora nadále nevykonával. Nehrozila by mu však ztráta zaměstnání, jak obviněný tvrdil, ale došlo by toliko k jeho přeřazení na jiné služební místo odpovídající jeho skutečně dosaženému vzdělání, jež by však bylo méně honorované.

Soudy proto správně určily, že obviněný se předmětného činu dopustil proto, aby si zajistil výhodnější funkční zařazení a vyšší platovou třídu, čehož docílil právě tím, že předložil zfalšované maturitní vysvědčení, čímž uvedl svého zaměstnavatele v omyl, neboť předstíral skutečnosti, které byly v rozporu se skutečným stavem věci. Právě tento omyl obviněným záměrně vyvolaný na straně zaměstnavatele byl jedinou a bezprostřední příčinou zařazení obviněného do vyššího platového stupně (třídy) a s tím souvisejících výplat vyššího příjmu, než na který by měl obviněný skutečně nárok, a tudíž i příčinou vzniku škody na straně zaměstnavatele. Tím se obviněný domohl neoprávněného majetkového prospěchu a obohacení se na úkor jiného spočívajícího ve vyšším příjmu, než který by mu podle skutečně dosaženého stupně vzdělání jinak náležel.

Po subjektivní stránce (vyplývající z těchto skutkových zjištění, a nikoliv z verze předkládané obviněným) je rozhodující, že obviněný věděl, že předložením nepravého maturitního vysvědčení uvede zaměstnavatele v omyl, a pravidelně každý měsíc po celou vymezenou dobu pobíral vědomě plat, který by mu bez tohoto jeho podvodného jednání nenáležel. Jednání obviněného bylo proto posouzeno jako spáchané v přímém úmyslu [§ 4 písm. a) tr. zák.]. Rozdíl mezi neoprávněným platem a tím, který by mu náležel, je škodou, která českému státu vznikla. Rovnala se součtu všech neoprávněně obviněnému vyplacených částek (včetně odpovídajících odvodů na sociální a zdravotní pojištění).

Příčinná souvislost mezi tímto jednáním obviněného a vznikem škody byla zachována, neboť nebyla zjištěna žádná okolnost, která by tuto souvislost přetrhla.

Ve vztahu k časovému průběhu tohoto činu, neboť obviněný v době od června 1997 až do 31. 12. 2006 pobíral pravidelně každý měsíc vyšší mzdu, Krajský soud v Ostravě (viz stranu 3 přezkoumávaného usnesení) dospěl k závěru, že jde o pokračování, v rámci něhož součet všech dílčích útoků (měsíčně pobíraných platů) představuje škodu v částce 225.840 Kč. Právě tento závěr o pokračující podobě skutku byl jedním z dovolacích výhrad obviněného, k nimž je třeba uvést nad rámec správného závěru, jež odvolací soud učinil, že přestože podle časové působnosti zákonů soudy správně dospěly k závěru, že se na čin obviněného vztahuje právní úprava trestního zákona č. 140/1960 Sb., který pokračování upravoval v § 89 odst. 3 tr. zák., teoretické vymezení tohoto pojmu změnou trestních zákonů nedostalo žádné výrazné změny, a proto lze pro úvahy, jež budou dále rozvinuty, použít i novou právní literaturu, která na uvedený trestní zákon plně navazuje, a pouze ji rozšiřuje.

Pokračováním v trestném činu (vymezené § 89 odst. 3 tr. zák. nebo § 116 tr. zákoníku) se rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují, byť i v souhrnu, skutkovou podstatu stejného trestného činu, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku. Jde o formu provedení konkrétního trestného činu, která tu někdy bude a jindy nebude dána, čímž se liší od trestných činů trvajících a hromadných. Zatímco u trvajících trestných činů [např. omezování osobní svobody podle § 171 nebo podle § 279 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku], kde zákonem požadované udržování protiprávního stavu vyplývá z dikce skutkové podstaty, se za pokračování v trestném činu z pohledu hmotněprávního považuje za jeden skutek a jediný trestný čin (procesněprávně se za skutek považuje i jednotlivý útok pokračujícího trestného činu, neboť podle § 11 odst. 12 tr. ř. se skutkem podle trestního řádu rozumí též dílčí útok pokračujícího trestného činu, není-li výslovně stanoveno jinak) [srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 168, rovněž rozhodnutí č. 7/1994, č. 31/1996, č. 75/2013 nebo č. [17/2015](#) Sb. rozh. tr.]. Přestože každý z dílčích útoků musí naplňovat stejnou skutkovou podstatu i v různých alternativách, není zároveň třeba, aby každý dílčí útok vedený stejným záměrem naplnil skutkovou podstatu ve všech jejích znacích. Při splnění dalších podmínek pokračování, jak jsou stanoveny v § 116 tr. zákoníku, resp. § 89 odst. 3 tr. zák., postačí, pokud je naplní až souhrn těchto dílčích útoků (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2012, sp. zn. 5 Tdo 801/2012). Takto vymezená definice pojmu pokračování v trestném činu má zásadní význam pro otázky působnosti trestních zákonů, vymezení pojmů skutek a trestný čin, recidivy, ukládání trestů, a mimo jiné i pro posuzování promlčení (§ 34, 35 tr. zákoníku, res. 67 tr. zák.).

Pro posuzování promlčení trestního stíhání (ale též i časové působnosti trestních zákonů, věku pachatele, použití amnestie) je rozhodující moment ukončení trestné činnosti. Tím se u pokračování v trestném činu rozumí okamžik, kdy byl proveden, resp. dokončen poslední útok, dílčí akt (obdobně by to však bylo i u trvajících trestných činů, o kterém v projednávané věci uvažoval soud prvního stupně, kde jde o okamžik, kdy byl odstraněn protiprávní stav).

V posuzované věci byly pro kvalifikování činu obviněného jako spáchaného v pokračování splněny všechny čtyři znaky podle § 116 tr. zákoníku nebo § 89 odst. 3 tr. zák., které musí být dány současně. Obviněný popsaný čin spáchal mnoha útoky, které naplňovaly, byť i v souhrnu, stejnou skutkovou podstatu, byly vedeny jednotným záměrem, čímž je dána subjektivní souvislost. Byly spojeny též stejným nebo podobným způsobem provedení a rovněž je u nich dána blízká časová souvislost, jakož i předmět útoku je stejný, což splňuje i objektivní souvislost.

Nejvyšší soud poté, co shledal, že všechny zákonnou definicí stanovené podmínky pokračování byly v této věci splněny, pro úplnost jen upřesňuje, že obviněný započal naplňovat trestný čin podvodu již okamžikem, kdy svému nařízenému předložil padělané maturitní vysvědčení, tj. blíže neurčeného dne v období od 5. 6. 1997, a každý měsíc, kdy mu byl vyplácen na jeho podkladě plat, který mu nepříslušel, realizoval tentýž záměr, tzn., že pokračoval v těchto útocích až do 31. 12. 2006, kdy byla v důsledku zjištění uvedeného omylu zaměstnavatelem tato trestná činnost ukončena.

Z uvedených závěrů jednoznačně plyne majetková povaha činu obviněného, pro níž nebylo možné přisvědčit jeho tvrzení o jeho posouzení jako trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo jinému způsobí vážnou újmu na právech tím, že uvede někoho v omyl, nebo využije něčího omylu. Již ze samotné dikce této skutkové podstaty plyne, že se o něj může jednat pouze v případě, že poškozenému nevznikla újma majetkové povahy, neboť ve smyslu citovaného ustanovení se právy rozumějí toliko nemajetková práva, a to jak jednotlivé osoby – fyzické osoby, či právnické osoby – tak i kolektivních orgánů. O takové jednání se však v projednávané věci, z níž je zcela zřejmý majetkový charakter, ze všech výše uvedených důvodů nejednalo. Navíc za situace, kdy bylo shledáno, že jednání obviněného naplňuje znaky jednoho trestného činu, v tomto případě trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., nelze v týchž

skutečnostech spatřovat naplnění znaků trestného činu jiného (srov. přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 8 Tdo 830/2014, či ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1576/2014). Zcela správně proto ze všech výše uvedených důvodů byl obviněný uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., jehož se dopustil v pokračování. Tento čin ukončil dnem 31. 12. 2006.

Se zřetelem na takto vyslovené právní závěry je třeba zkoumat i otázku promlčení trestního stíhání, již obviněný uplatnil v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

Tento dovolací důvod směřuje proti procesní stránce věci spočívající v přezkoumání přípustnosti trestního stíhání jako základní otázky rozhodné pro možnost vést trestní stíhání proti obviněnému, kterou obviněný založil na námitce promlčení trestního stíhání, které je podle § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. důvodem pro nestíhání obviněného, a tedy v případě, že je trestní stíhání promlčeno, jde ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu o nepřípustnost trestního stíhání.

Hmotněprávně je promlčení vymezeno v § 67 tr. zák. a § 34 tr. zákoníku. Při promlčení trestní odpovědnosti zaniká trestní odpovědnost pachatele trestného činu uplynutím doby stanovené zákonem. Důvody promlčení jsou především hmotněprávní, protože uplynutím času postupně slábne, až docela zaniká potřeba trestněprávní reakce na trestný čin. Zanikla-li uplynutím doby škodlivost činu, resp. nebyla-li včas uplatněna trestní odpovědnost vůči pachateli trestného činu, je důvodný i zánik trestní odpovědnosti za takový čin. Ustanovení o promlčení trestní odpovědnosti se vztahuje na všechny trestné činy s výjimkou trestných činů uvedených v § 67a tr. zák. či nově v § 35 tr. zákoníku.

Obviněný námitku, že jeho trestní stíhání bylo promlčeno, formuloval nikoliv se zřetelem na trestnost činu a jeho spáchání (§ 16 odst. 1 tr. zák., § 2 odst. 1 tr. zák.), ale s ohledem na povahu trestného činu bez ohledu na časovou působnost zákonů s tím, že vycházel z doby před účinností zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, neboť, jak argumentoval, považoval trestný čin, jímž jednání, které mu bylo kladeno za vinu, sám označil (§ 209 tr. zák.) za promlčený alternativně buď k 1. 1. 2004 nebo k 1. 1. 2006. K takto vzneseným výhradám lze proto jen již s ohledem na výše učiněné závěry vztahující se k právnímu posouzení předmětného činu doplnit následující:

Podle obviněného by promlčení mělo nastat s ohledem na podmínky vymezené § 67 odst. 1 tr. zák., podle něhož trestnost činu zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí a) dvacet let, jde-li o trestný čin, za který tento zákon ve zvláštní části dovoluje uložení výjimečného trestu a trestný čin spáchaný při vypracování nebo při schvalování privatizačního projektu podle zákona č. [92/1991](#) Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, b) dvanáct let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně deset let, c) pět let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně tři léta, d) tři léta u ostatních trestných činů. Jedinou podmínkou zániku trestnosti činu, je uplynutí zákonem stanové promlčecí doby, která u trestných činů pokračujících, o který se v přezkoumávané věci jedná, začíná běžet až od okamžiku, kdy byl takový čin dokončen. Při pokračování je trestný čin dokončen v okamžiku, kdy byl proveden poslední útok (takovým dílčím útokem je v projednávané věci poslední vyplacený neoprávněně vylákaný plat).

Obdobně by však tato otázka byla řešena i podle § 34 odst. 1 tr. zákoníku, jenž promlčení váže na promlčení trestní odpovědnosti, v zásadě se však jedná o totéž pravidlo (více např. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 - 139. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 454). Trestní zákoník v § 34 odst. 2 (na rozdíl od předchozí právní úpravy) počátek běhu promlčecí doby upravil podrobněji a v souladu s dosavadní trestněprávní teorií i praxí tak, že promlčecí doba počíná běžet u trestných činů, u nichž je znakem účinek, anebo u nichž je účinek znakem kvalifikované skutkové podstaty, od okamžiku, kdy takový účinek nastal, u ostatních trestných činů počíná běžet promlčecí doba od ukončení jednání. Stejně tak vymezuje, že i u pokračování v trestném činu je rozhodné, kdy pachatel

ukončil jednání v jeho posledním dílčím útoku (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2011, seš. 75 pod č. T 1382).

Rozhodným pro určení počátku běhu promlčecí doby je v projednávané věci datum, kdy byl obviněnému vyplacen dne 31. 12. 2006 poslední neoprávněně pobíraný plat, neboť tímto okamžikem byl přezkoumávaný trestný čin dokončen. Tímto momentem nastal i účinek, k němuž jednání obviněného od samého počátku směřovalo a v nějž také vyústilo. Promlčecí doba se tedy v souladu s výše vymezenými pravidly počítá od 31. 12. 2006 (nikoli od data, kdy obviněný svému zaměstnavateli předložil padělek maturitního vysvědčení, jak se domáhal obviněný).

V posuzované věci byla trestní sazba trestu odnětí svobody u trestného činu podvodu podle § 250 odst. 2 tr. zák. stanovena až na tři léta. Proto promlčecí doba podle § 67 odst. 1 písm. c) tr. zák. i podle § 34 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku činí pět let, tzn., že pokud nebyla přerušena ve smyslu § 67 odst. 3 tr. zák. nebo § 34 odst. 4 tr. zákoníku, uplynula by dnem 31. 12. 2011.

Ve smyslu obou těchto ustanovení je jednou z okolností, která přerušuje běh promlčecí doby, sdělení obvinění, resp. zahájení trestního stíhání a podání obžaloby. Přerušením promlčení počíná nová promlčecí doba (srov. § 67 odst. 4 tr. zák., § 34 odst. 5 tr. zákoníku).

Z hlediska běhu promlčecí doby a jejího přerušování je třeba z obsahu spisu konstatovat, že k zahájení trestního stíhání došlo sdělením obvinění obviněnému dne 17. 2. 2009, ve vztahu k obviněnému dne 23. 2. 2009 (č. l. 99 až 101 spisu), k podání obžaloby dne 30. 4. 2009 (č. l. 172 spisu). Pro úplnost lze jen dodat, že první odsuzující rozsudek byl vydán v této věci dne 31. 3. 2010 (č. l. 268 spisu), první zrušující usnesení odvolacího soudu dne 19. 7. 2010 (č. l. 293 spisu). Tyto úkony vždy přerušily běh promlčecí doby.

Ze všech takto zjištěných skutečností Nejvyšší soud v souladu se závěry, k nimž došly v přezkoumávaných rozhodnutích soudy obou stupňů, shledal, že k promlčení trestního stíhání v projednávané trestní věci obviněného L. B. nedošlo. Ve výroku o vině ze všech uvedených důvodů soudy nepochybily a rozhodly o všech klíčových otázkách v souladu se zákonem, a proto dovolání v této části posoudil jako ne důvodné.

Obviněný vznesl na podkladě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. námitky i vůči výroku o náhradě škody, jimiž bez uvedení podrobnějšího vysvětlení namítl nesprávné použití § 106 obč. zák. ve vztahu k desetileté promlčecí době s tím, že toto ustanovení v této věci nelze použít.

Podle § 106 odst. 1 obč. zák. (který je s ohledem na § 3028 až 3035 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, nutně aplikovat na projednávaný případ) se právo na náhradu škody promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá (tzv. subjektivní promlčecí doba). Podle § 106 odst. 2 obč. zák. se právo na náhradu škody promlčí nejpozději za tři roky, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, za deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví (tzv. objektivní promlčecí doba). Je přitom nerozhodné, která z promlčecích dob, zda subjektivní či objektivní, uběhne nejdříve, neboť uplynutím jedné, kterékoli z nich se nárok promlčuje.

V dané trestní věci je třeba souhlasit se závěry soudů obou stupňů, že je třeba v projednávané věci aplikovat ustanovení § 106 odst. 1, 2 obč. zák. o promlčení době nároku na náhradu škody, avšak je třeba tyto závěry doplnit.

Přisvědčit lze závěru soudů, pokud v obecné rovině konstatovaly, že k promlčení nedošlo s ohledem na neuplynutí desetileté objektivní promlčecí doby (§ 106 odst. 2 obč. zák.), pro což vycházely ze zjištěného skutkového základu, že čin byl ukončen dne 31. 12. 2006, což je okamžik, od něhož se

odvíjí běh desetileté objektivní promlčecí doby pro právo na náhradu škody, a tedy tato objektivní promlčecí doba by končila až 31. 12. 2016, tzn., ještě stále běží. S tímto závěrem se ztotožňuje i Nejvyšší soud, který však považuje za potřebné upřesnit, že takový závěr nestačí pro objasnění otázky, zda nárok na náhradu škody byl promlčen, protože je třeba zkoumat i to, zda marně neuplynula i subjektivní promlčecí doba (§ 106 odst. 1 obč. zák.). Uplynutím subjektivní promlčecí doby dojde k promlčení, i kdyby objektivní doba ještě běžela, tedy skončí-li běh jedné z promlčecích dob, právo se promlčí bez ohledu na to, že poškozenému ještě běží druhá promlčecí doba (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2008, sp. zn. 25 Cdo 599/2006).

Z tohoto důvodu je třeba i v této trestní věci zkoumat, zda bylo možno shledat na základě skutkových okolností, které z obsahu této trestní věci vyplývaly, že nedošlo k uplynutí subjektivní promlčecí doby. Je nutné vyjít z dikce ustanovení § 106 odst. 1 obč. zák., které stanoví, že se právo na náhradu škody promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví jednak o vzniklé škodě (nikoliv jen o protiprávním úkonu či o škodné události) a jednak o tom, kdo za ni odpovídá. Počátek běhu subjektivní promlčecí doby se tak váže na vědomost poškozeného o vzniklé škodě a škůdci, tj. o tom, že mu vznikla škoda, a o osobě, která za vzniklou škodu nese odpovědnost. Obě podmínky, tj. vědomost o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, musí být splněny kumulativně. Jak již dříve dovodila judikatura, o osobě, která odpovídá za vzniklou škodu, se poškozený dozví, jakmile obdrží informaci, na jejímž základě si může učinit úsudek o osobě konkrétního škůdce, tedy jakmile získá vědomost o skutkových okolnostech, které jsou způsobivé takový závěr o možné odpovědnosti určitého subjektu učinit (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2003, sp. zn. 25 Cdo 871/2002). Nemusí jít přímo o zjištění, postačuje, aby skutkové okolnosti, kterými poškozený disponuje, mohly vést k závěru o vymezení odpovědného subjektu (nejde tedy o nezpochybnitelnou jistotu v určení odpovědné osoby). Vědomost poškozeného o tom, kdo za škodu odpovídá, není naplněna již na základě pouhého podezření či předpokladu, avšak na druhé straně není rozhodující, kdy na základě určitých skutkových okolností, o nichž prokazatelně věděl, si utvořil právní závěr o odpovědnosti určité osoby či o důvodnosti a výši svého nároku (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2891/2007, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2003, sp. zn. 21 Cdo 210/2003, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 21 Cdo 2423/2006, též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 11. 2013, sp. zn. 4 Tdo 1164/2013). Rovněž nelze automaticky za počátek běhu subjektivní promlčecí doby považovat v trestním řízení vydaný rozsudek o vině obviněného a bez zkoumání dalších okolností vycházet pro počátek běhu této promlčecí doby z toho, kdy takový rozsudek o vině obviněného nabyl právní moci. Datum právní moci rozhodnutí je závislé na procesních okolnostech, které nastaly v průběhu řízení, a s vědomostmi poškozeného o škodě a škůdci přímo nesouvisí. I v takovém případě platí, že znalost poškozeného o osobě škůdce se váže k okamžiku, kdy obdržel informaci, na jejímž základě si může učinit úsudek, která konkrétní osoba za vzniklou škodu odpovídá (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 25 Cdo 2272/2011).

V souladu s těmito zásadami je třeba i v posuzované věci zkoumat, od kdy lze odvíjet počátek běhu promlčecí subjektivní doby pro uplatnění nároku na náhradu škody, a je třeba nejprve upřesnit, že poškozeným je v této trestní věci český stát, jehož jménem jednala Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje, a Ministerstvo vnitra.

Podle skutkových okolností, které se v obsahu spisu v projednávané trestní věci podávají, je třeba zmínit podání trestního oznámení bývalou manželkou obviněného dne 28. 7. 2008 (č. 1. 2 spisu). Podle obsahu tohoto trestního oznámení je však patrné, že bývalá manželka obviněného V. B. v něm zásadně poukazuje na rozpory a neshody, jež se projevily v jejím vztahu s obviněným v rámci rozvodového řízení. Mimo jiné zde zmínila vyhrožování, které se vůči ní obviněný jako bývalý manžel dopouštěl, a to mimo jiné s ohledem na „zfalšované maturitní vysvědčení z roku 1997, které si sám bývalý manžel vyhotovil“. Kopii oznamovatelka přiložila k trestnímu oznámení s podezřením na

spáchání trestného činu padělání veřejné listiny.

Podle obsahu tohoto trestního oznámení je zřejmé, že z něj nic nesevčdí o tom, že by z něj bylo možné dovodit podmínky stanovené v § 106 odst. 1 tr. ř., protože se oznamovatelka nezmiňuje o jakékoliv škodě. O žádné škodě se v tomto oznámení neuvádějí žádné skutečnosti, a není v něm ani žádný poznatek, komu by mohla škoda vzniknout.

Dalším časovým momentem, s nímž by bylo možné počátek běhu subjektivní lhůty spojovat, je zahájení trestního stíhání dne 17. 2. 2009 vůči obviněnému, k němuž došlo sdělením obvinění obviněnému (č. l. 99 spisu), na jehož základě bylo teprve až dne 9. 3. 2009 Policií České republiky zasláno poškozenému Policii České republiky, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje, zastupující český stát, poučení poškozeného. Z obsahu spisu není patrné, kdy toto poučení poškozený převzal (doklad o tomto doručení chybí), je však zřejmé, že okresní státní zastupitelství dne 18. 3. 2009 obdrželo sdělení (č. l. 143), že se tento poškozený dne 18. 3. 2009 připojil k trestnímu řízení vůči obviněnému s částkou 69.260 Kč. Tímto úkonem došlo uvedeným poškozeným k uplatnění nároku na náhradu škody ve smyslu § 43 odst. 3 tr. ř.

Podle § 112 obč. zák. uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně pokračuje nebo je-li ohledně jeho práva zahájena mediace podle zákona o mediaci, promlčecí doba neběží od tohoto uplatnění po dobu řízení nebo od tohoto zahájení po dobu mediace. To platí i o právu, které bylo pravomocně přiznáno a pro které byl u soudu nebo u jiného příslušného orgánu navržen výkon rozhodnutí.

Z uvedených skutečností Nejvyšší soud shledal, že počátek subjektivní promlčecí doby lze v projednávané trestní věci u práva poškozeného na náhradu škody spatřovat od přesně neurčeného okamžiku mezi dnem 17. 2. 2009, kdy bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání, jež bylo obviněnému doručeno dne 23. 2. 2009, a dnem 18. 3. 2009, kdy státnímu zástupci došlo od poškozeného připojení se k trestnímu řízení, jež splňovalo podmínky § 43 odst. 3 tr. ř. S ohledem na takto zjištěné skutkové okolnosti z obsahu spisu je zřejmé, že poškozený ve velice krátké době (řádově několika dnů) od okamžiku, kdy se dověděl všechny potřebné skutečnosti významné z hledisek § 106 odst. 1 obč. zák. o vzniku škody a kdo ji způsobil, uplatnil své právo na náhradu škody. Tímto jeho úkonem, obecně však již od zahájení trestního stíhání, došlo k stavění promlčecí doby, a to jak objektivní, tak i subjektivní. Tím promlčení nároku na náhradu škody v této věci nenastalo.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud považuje výrok o náhradě škody za správný ve smyslu obviněným uplatněné námitky, protože nárok poškozeného českého státu nebyl v této trestní věci promlčen. I v této části shledal dovolání obviněného nedůvodným.

Protože správnost napadených rozhodnutí je patrná z jejich odůvodnění (až na výjimku týkající se povahy trestného činu rozvedenou výše) a nebylo třeba provádět další dokazování, Nejvyšší soud při splnění podmínek § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. dovolání obviněného jako zjevně neopodstatněné odmítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- Výše výživného (exkluzivně pro předplatitele)
- Výživné (exkluzivně pro předplatitele)
- Započtení pohledávek (exkluzivně pro předplatitele)
- Ušlý zisk
- Škoda vzniklá provozní činností
- Styk dítěte s osobou společensky blízkou
- Spotřebitel
- Náležitě odůvodnění jako procesní záruka (exkluzivně pro předplatitele)
- Odměna advokáta (exkluzivně pro předplatitele)
- Poučení účastníka řízení (exkluzivně pro předplatitele)